

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea Mixtă „Incaso”
Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea
Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Liliei Secu cu privire la
încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 06 iunie 2018, conform ștampilei oficiului poștal (f.d.27), ÎM „Incaso” SRL,
reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Liliei Secu solicitând încasarea datoriei în sumă de 27286,71 de lei, a
cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1200 de lei și a taxei de stat în sumă de
818, 61 de lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la 20 octombrie 2015, între ÎCS OM „Iute
Credit” SRL, în calitate de creditor, și Lilia Secu, în calitate de debitor, a fost încheiat
contractul de împrumut nr. 651240 din aceeași dată și executat la sediul creditorului.
Conform contractului de împrumut, debitorul a solicitat posibilitatea returnării
împrumutului, a dobânzii și a taxei aferente contractului pentru acordarea
împrumutului în rate lunare, conform unui grafic coordonat și negociat între părți.
Pentru nerespectarea graficului de rambursare a împrumutului, debitorul s-a angajat
să plătească pe lângă valoarea împrumutului principal, taxa aferentă contractului de
împrumut, dobânda și o penalitate contractuală de 0,5% pe zi, care se raportează
duratei de întârziere.

Totodată, a menționat că la 20 octombrie 2015, ÎCS OM „Iute Credit” SRL și-
a onorat obligațiunea sa, transferând debitorului împrumutul acordat, însă pârâtul
până la ziua de azi nu și-a onorat obligațiunile corespunzător clauzelor contractuale.

Ulterior, datoria pârâtului a fost cesionată companiei de colectare a datoriilor
SRL „Incaso”.

În adresa debitorului a fost expediată reclamația prin care a fost informat despre
nerespectarea clauzelor contractuale, despre rezilierea anticipată a contractului de
către creditor și obligațiunea acestuia de a returna împrumutul, dobânda calculată,

taxele aferente la contract și penalitățile calculate conform contractului, însă a rămas fără executare. Astfel, datoria pârâtului constituie suma de 27286,71 de lei, calculată conform prevederilor contractului.

Prin hotărârea din 16 august 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Incaso” SRL și s-a încasat de la Lilia Secu în beneficiul ÎM „Incaso” SRL datoria în sumă de 10227,36 de lei, dobânda în sumă de 1331,59 de lei, precum și cheltuielile de judecată sub formă de taxa de stat achitată de reclamant la depunerea acțiunii proporțional pretențiilor admise în sumă de 346,75 de lei și cheltuielile de asistență juridică micșorate în sumă de 800 de lei; în rest acțiunea în partea încasării clauzei penale și a taxei aferente contractului a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov și s-a menținut hotărârea din 16 august 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond de admitere parțială a acțiunii reclamantei ÎM „Incaso” SRL, deoarece penalitatea prevăzută de contractul de împrumut încheiat de părți este exagerată și nejustificat de mare, iar clauzele cu privire la penalitatea de întârziere și taxa aferentă contractului nu sunt negociate și reprezintă o obligație abuzivă pentru debitorul - consumator.

Totodată, instanța de apel a conchis că penalitatea contractuală de întârziere (clauza penală) stabilită de ÎCS OM “Iute Credit” SRL în contractul încheiat cu intimat, reprezintă 76,14% din valoarea totală a contractului de împrumut de 11000 de lei, astfel încât aceasta se află într-un dezechilibru evident cu drepturile intimatului și sumele datorate de acesta și sunt disproporționate considerabil în raport cu sumele cu care intimatul s-a aflat în întârziere.

Clauza penală reprezintă în primul rând un prejudiciu anticipat, care prin acordul părților, poate fi mai mare decât prejudiciul efectiv cauzat, însă la caz nu s-a invocat faptul suportării vreunui prejudiciu, ci s-a bazat doar pe prevederile contractuale. Într-un asemenea caz, este evident faptul că o penalitate în sumă de 9591,34 de lei, care este aproximativ egală cu de suma împrumutului de 11000 de lei este una exagerat de mare. Or, în speță, clauza contractuală cu privire la penalitatea contractuală pentru întârziere, pe lângă faptul că este disproporționată, inechitabilă și excesivă, se calculează indiferent de valoarea sumei a cărei rambursare o întârzie debitorul - situație ce permite ÎCS OM “Iute Credit” SRL de a încasa o sumă cu titlu de clauză penală aproximativ egală cu suma împrumutului, calculată chiar și pentru o perioadă nu mai mare de 180 de zile, deși clauza penală constituie o compensație pentru creditor legată de imposibilitatea folosirii sumei nerestituite în termen de debitor.

În același context, instanța de apel a punctat că contractul încheiat cu intimatul conține clauze privind compensarea în cazul întârzierii executării obligației de rambursare a împrumutului prin penalitate, dobânzi de întârziere, reziliere a contractului, taxelor aferente contractului și penalitatea pentru reziliere - circumstanțe ce denotă că consecințele neexecutării sunt multiple și dubleză-triplează, de fapt, modalitatea de reparare a pretinsului prejudiciu cauzat prin neexecutare sau executare tardivă.

La fel, instanța de apel a menționat că și pretenția cu privire la încasarea penalității pentru rezilierea contractului în mărime de 25 %, adică 3068,21 de lei, este una excesivă, care excede nejustificat de mult prejudiciul cauzat împrumutătorului. Pornind de la faptul că penalitatea de întârziere în mărime de 25% din suma împrumutului de 11000 lei este o clauză ambiguă, care nu a fost nicidecum justificată de către creditor-apelant și ține exclusiv de interesul pecuniar al acestuia, instanța de apel a accentuat că instanța de fond just a respins această sumă. Concomitent, a considerat că instanța de fond corect a respins și pretenția cu privire la încasarea taxei aferentă contractului de împrumut în sumă de 3068,21 de lei. Or, din materialele cauzei nu este clar de unde anume rezultă această sumă și nici nu creează percepția că această sumă a fost negociată și convenită de părți în modul în care afirmă ÎM „Incaso” SRL. Astfel, rezultând din prevederile art. 712 alin. (1) Cod civil această taxă reprezintă o clauză contractuală standard, iar conform art. 716 alin. (1) și (2) lit. c) al aceleiași legi, o clauză contractuală standard este lipsită de efect dacă prejudiciază disproporționat, contrar principiilor bunei-credințe, cealaltă parte a contractului. În acest sens, se iau în considerare conținutul contractului, împrejurările în care clauza este inserată în contract, interesele reciproce, alte împrejurări. Caracterul inechitabil al clauzelor contractuale standard se prezumă în caz de dubiu dacă o prevedere nu este clară.

La caz, instanța de apel a menționat că drept temei pentru respingerea parțială a cerinței cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în instanța de fond, a servit justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, complexitatea pricinii civile și admiterea parțială a cererii. Or, legea prevede expres modalitatea de compensare a cheltuielilor judiciare în cadrul unui proces judiciar, cheltuielile solicitate fiind probate prin înscrisuri confirmative, din care motive a conchis că prin hotărârea contestată, în mod corect s-a dispus încasarea cheltuielilor judiciare suportate de către reclamant în cadrul judecării cauzei în instanța de fond, în mărimea plafonului încasat.

La 20 martie 2019, conform ștampilei oficiului poștal (f.d.108), ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, încasarea de la Lilia Secu în beneficiul ÎM „Incaso” SRL a penalității contractuale pentru întârziere în mărime de 9591, 34 de lei, a penalității de 25% pentru reziliere anticipată a contractului în sumă de 3068, 21 de lei și a taxei aferente a contractului în sumă de 3068, 21 de lei, încasarea cheltuielilor pentru achitarea taxei în sumă de 826, 86 de lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 500 de lei.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele ierarhic inferioare au încălcat normele de drept material prin neaplicarea art. 624 Cod civil. La fel, au respins cerințele referitor la încasarea taxei aferente contractului, a taxei pentru reziliere anticipată a contractului și a penalității pentru întârziere, ca fiind inserate în baza unor clauze abuzive. De asemenea, au respins cerința de încasare a cheltuielilor de asistență juridică. Instanța nu a luat în considerare interesele creditorului, deoarece prin neachitarea împrumutului a suportat un prejudiciu, care anterior semnării contractului a fost evaluat și negociat cu debitorul.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei

integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 23 ianuarie 2019, iar ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a declarat recurs la 20 martie 2019, conform ștampilei oficiului poștal (f.d.108), ceea ce denotă că recursul este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh